

MIDDELEEUWS ANGEREN

Bron: C.Neijenhuis in Jaarverslag 1983 van de AWWN - Archeologische Werkgemeenschap Voor Nederland, Regio Nijmegen e.o. (blz. 28-30)

<http://www.awnregionnijmegen.nl/wp-content/uploads/2018/01/awnjv1983.pdf>

Voor het eerst sinds jaren vindt in Angeren weer woningbouw op grote schaal plaats aan de Duimeling. Reden voor AWWN-leden uit de omgeving om het stort van de diverse bouwputten eens na te speuren. Al gauw bleek dat de grond van een voormalig weiland doorspekt was met middeleeuws schervenmateriaal. Behalve scherven van o.a. inheems kogelpot, Paffrath en Pingsdorf aardewerk, werd ook veel slachtafval van runderen verzameld. Grondsporen konden op dat moment wegens de gevorderde bouw niet worden waargenomen.

Enkele weken later echter werden bij het leggen van een riolering twee afvalkuilen doorsneden. Beide afvalkuilen waren ingegraven tot in het schone zand van een oeverwal. Op het zand bevond zich een laag van ca. 50 cm sterk verontreinigde zavelige klei, daarboven een laag van ca. 70 cm zwarte humusrijke grond. Beide afvalkuilen kunnen aan de hand van schervenmateriaal (inheems en Pingsdorf kogelpot) omstreeks 1100 gedateerd worden. Opmerkelijk was het voorkomen van een reliëfband scherf in het profiel van de sleuf, ongeveer 30 cm onder het huidige maaiveld. Bij het graven van een proefput door een bouwkundig bureau werden ook fragmenten reliëfband-amfoor gevonden. Pingsdorf en inheems kogelpottenscherven, verzameld uit het profiel van de proefput, geven echter een vroegste datering van ca. 1100. Er was ook een duidelijk waarneembare ingraving te zien. Onder in deze ingraving waren sporen aanwezig van een laag verbrande klei. Vermoedelijk betreft het hier een hutkom die ca. 1200 gedateerd kan worden.

Concluderend kan men zeggen dat de ter plaatse gelegen oeverwal vanaf ca. 1100 bewoond is geweest. In overeenstemming hiermee is een vermelding uit 1145 van tolheffing op de nabij gelegen Rijn. Hoewel het oude Ageren zuidoostelijker lag, is lintbebouwing langs zo'n belang rijke verkeersader als de Rijn niet denkbeeldig, temeer daar Angeren geen ommuring bezat. Scherven van reliëfband-amfoor en beschilderde Badorf tezamen met tufsteen in de bovenlaag wijzen waarschijnlijk naar een ophoging van het terrein met grond van elders. Karolingische scherven werden al eerder gevonden in het zuidoostelijker gelegen Rode Walt. Een vroeg-middeleeuws Angeren wordt bevestigd door de oudste vermelding van Angeren uit 891. Hierin wordt door een zekere Walto een in Angeren gelegen kerk aan het klooster te Lorsch geschonken.

Afb.1 toont een niet veel voorkomende vondst van het stort. Het betreft hier een aardewerk deksel van een asgat of aspot. Op het deksel zitten sporen van een witte engobe. Voorts is het deksel versierd met geometrische vlakken die opgevuld zijn met driehoekige gutssteekjes.

Aan de onderzijde blijkt een huismmerking krast te zijn. Datering: 14e - 16e eeuw.

Literatuur:

Excavations at Dorestad 1 - The Harbour, W.A. van Es / W.J.H. Verwers, Nederlandse Oudheden 9. Toegang tot het verleden, A.Bredie, 1970, Pag. 121-137 Over de geschiedenis van Angeren. Middeleeuwe versierde aardewerkdeksels, A.Dorgelo. Berichten R.O.B. 1953.

Voetnoot 1:

Paffrath keramiek betreft een type baksel dat bij opgravingen van pottenbakkersovens in het Duitse Paffrath is aangetroffen. De bekendste vorm is de kogelpot. Paffrath aardewerk is te dateren tussen de 10e/11e eeuw en de 13e eeuw. Kenmerkend is de schilferige, bladerdeegachtige structuur van het baksel en de metaalachtige glans aan de buitenzijde. De kleur het aardewerk kan uiteenlopen van grijswit of blauwgrijs tot zwart. Op de breuk is het aardewerk wit. Verder is Paffrath aardewerk met zand, met een korrelgrootte tussen 0,16 tot 0,6 mm, gemagerd.

Voetnoot 2:

Pingsdorfkeramiek: rood beschilderd aardewerk, typisch Rijnlandse keramiek, ook buiten het Rijnland; hard gebakken tamelijk fijne meestal beige klei. Versieringen: geometrische motieven aangebracht in ijzerhoudend slib.

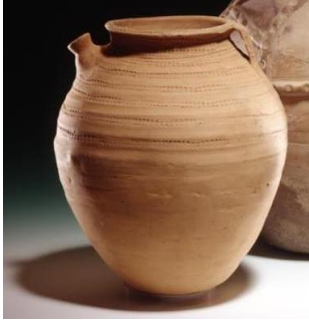
Voetnoot 3:

Een hutkom was een soort kuilhuis dat in Nederland voorkwam. Hoewel de benaming "hutkom" ingeburgerd is, zou komhut eigenlijk een betere omschrijving.

Voetnoot 4:

Badorfkeramiek: verzamelnaam voor aardewerk vervaardigd in het gebied van het Rijnland (Badorf, Eckdorf en Pingsdorf). Is zacht gebakken aardewerk uit fijne klei vervaardigd, in wit tot geelbeige kleur. Versieringen: radstempeldecor, stempeldecors (rozetten of wafelmotieven), vingerindrukversieringen of ook nog voorwerpen met rode beschildering. 8ste tot 10de eeuw.

Voorbeeld van een reliefband

Voetnoot 5:

Engobe: een vloeibare klei waarin metaaloxides of kleurstoffen zijn toegevoegd. Wordt aangewend om ongebrande oppervlakken van een gekleurde decoratie te voorzien, een contrasterende versiering aan te brengen, of als ondergrond voor de beschildering.